

La semajno de Homaj Rajtoj kaj de Esperanto de la 10-a ĝis la 18-a de decembro 2005

Laŭ la decido de la estraro de UEA esperantistoj de la tuta mondo aktiviĝu dum tiu ĉi semajno, ĉar la 10-a de decembro estas la Tago de Homaj Rajtoj kaj la 15-a de decembro – la naskiĝtago de D-ro Zamenhof – estas festata kiel la Tago de la Esperanta Libro.

La 12-an de decembro je la 17⁰⁰ horo okazos en la Muzeo de la Ĉefurbo Prago, Na Poříčí 1554/52, **Kristnaska vespero** kun la kristnaskaj poeziĵoj de la ĉeĥa poetino Věra Ludíková. Ŝiajn poemojn deklamos en la ĉeĥa lingvo Radovan Lukavský, en esperanto Josef Vích. Amasa vizito de tiu ĉi aranĝo fare de esperantistoj estas dezirinda.

La 15-an de decembro de la 14-a ĝis la 17-a horo en la kunvenejo Ve Smečkách n-ro 25, Praha 1, nia klubo jam tradicie festos la **Zamenhof-tagon** kaj samovaze la **Kristnaskan vesperon** kun prelegoj, kantado de kristnaskaj kantoj, manĝado kaj trinkado. Ĉiuj estas tre bonvenaj.

Al ĉiuj niaj membroj kaj al ĉiuj bonvolaj homoj ni deziras belajn Kristnaskajn festojn kaj multe da sano kaj feliĉo en la paca jaro 2006.

La Komitato de la Klubo.

Týden lidských práv a esperanta od 10. do 18. prosince 2005

Předsednictvo Světového svazu esperantistů vyzvalo esperantisty celého světa, aby v týdnu od 10. do 18. prosince 2005 zaktivizovali svou činnost, a to na základě toho, že 10. prosinec je Dnem lidských práv a 15. prosinec – den narození tvůrce esperanta Dr. Zamenhova – je slaven jak Den esperantské knihy.

Dne 12. prosince se od 17⁰⁰ hod. zúčastníme **Vánočního večera** české básničky paní Věry Ludíkové v Muzeu hlavního města Prahy, Na Poříčí, kde její vánoční poezii v češtině přednese Radovan Lukavský a v esperantu Josef Vích. Srdečně zveme všechny přátele.

Ve čtvrtek dne **15. prosince** od 14. do 17. hodin v klubovně Ve Smečkách č. 25, Praha 1, náš klub už tradičně oslaví **Zamenhofův den** a zároveň i **Vánoční večer** s přednáškami a zpěvem koled v esperantu a s vánočním osvěžením. Těšíme se na hojnou účast členů klubu.

Všem našim členům i všem lidem dobré vůle přejeme hezké vánoční svátky a hodně zdraví a štěstí v mírovém roce 2006.

Výbor klubu.

Božena Němcová

Saĝa oraĵisto

Radoŝ estis dek ok jarojn aĝa, kiam liaj gepatroj mortis. Nun restis al li nenio alia, ol iri labori. Do li ekpensis: kiam mi devas labori, mi iros en grandan urbon jak tie mi laborigos min; mi ja scipovas labori. Li kunprenis siajn aĵojn kaj iris. Nemaŭ proksime de la urbo salutis lin la Saĝo kun la Prudento. Ekde tiu momento li laŭdire estis tiom saĝa kaj prudenta, kvazaŭ en altaj lernejoj li estus edukita, kaj ĉio, kion li en la manojn prenis, nepre estis bone farita.

Radoŝ promenas tra belaj stratoj, kaj jen ekplaĉis al li belega kaj pompa butikoj oraĵista, en kiu sidas laborante multaj metilaboristoj. Tio tre ekplaĉis al li kaj denove li ekpensis, ke li ne serĉos laboron, sed ke li lernos fariĝi oraĵisto. Senpripense li eniras en la ejon, ĝentile li salutas la majstron kaj petas lin, ke li por metilernanto akceptu lin.

„Nu, mi akceptos vin,“ oponis la majstro, „sed vi jam estas iom tro aĝa por esti metilernanto; antaŭ o lvi ellernos, vi estos preskaŭ dudekses-jara. Aparte de tio, ke vi lernos unu jaron dum unu jaro?“

„Memkompreneble, majstro, mi havas neniun monon por pagi por la lernado. Sed vi certe estos kontenta pri mi kaj mi eĉ momenton ne vanigos,“ diris Radoŝ.

„Restu do,“ diris la majstro, destinis al li lokon por liaj aĵoj kaj por Kuldo. Post kiam Radoŝ tion ordigis, tuj li emis fari la atribuitan laboron. Komence la aliaj laboristoj mokis lin, ke li estas mallerta Levanto, sed baldaŭ ili eksilentis; kion Radoŝ prenis en la manon, tion li sukcese faris, kaj kion la aliaj du jarojn lernis, tion li scipovis post unu semajno. Post du semajnoj li jam faris ringojn, orelingojn kaj braceletojn tiom belajn, ke estis plezure ilin rigardi.

„Mi ne scias,“ diris la majstro al sia edzino, „kion mi pensu pri Radoŝ, ĉar li jam estas ellerninta kaj de mi nur saĝon tiras, aŭ li estas naskita sur feliĉa planedo?“

„Ne, tion ne kredu, ke li mistifikas vin, li estas la viva vero mem,“ defendis la majstro-edzino la metilernanton, kiu estis al ŝi je dispono.

Post kvar semajnoj li ricevis ellern-ateston kaj la mastro tre ŝatis lin. Foje li promenis kun la majstro tra la urbo, kiu estis granda kaj en kiu rezidis reĝo. Jen li vidas sur pordego kraton surmetitan sur stango. Li do demandis la majstron, kion tio signifas, kaj la majstro komencis jene rakonti:

„Nia reĝo havas unusolan filinon, virgulinon tiel belan, ke oni malproksime serĉus similan. Sed ekde sia dudeka jaro ŝi ne parolas, sed ĉu pro dia decido aŭ pro ŝia propra volo, tion neniuj longe povis malkovri. Kiom da kuracistoj kaj aliaj kleraj viroj estis ĉi tie, sed neniuj paroli emigis ŝin. Ŝi legas, rajdas, promenas, scipovas bele brodi, sed ĉion ĉi ŝi faras senparole. Antaŭ tri jaroj troviĝis ĉi tie saĝa profetino, kiu diris, ke la reĝidino Liběna estas sub sorĉa potenco kaj tio tiel longe daŭros, ĝis kiam aperus junulo, kiu devigus ŝin paroli. Tiam la reĝo ordonis, ke se iu lian filinon paroligus, al tiu li edzinigus ŝin, ĉu li estas pleba aŭ nobela. Tiam venis diversaj homoj, kiuj sin ĉe la reĝo anoncis kaj la reĝidino ĝenis, sed ne resanigis. La reĝo tre ĉagreniĝis pro tio kaj la reĝidino ankoraŭ pli, tial ŝi foriris en siajn ĉambrojn kaj eĉ eliri el ili ŝi ne volis. Laŭdire tri tagojn li genuis antaŭ Liběna kaj senĉese petis, ke ŝi nur ununuran vorton diru al li, sed ŝi eĉ ne moviĝis, kaj tial la trian tagon li perdis la kapon, kiu estas ĉi tie por averto eksponata. Ekde tiu tempo laŭdire neniuj anoncas sin, kaj jam la kvina jaro proksimiĝas, kiam la reĝidino ne parolas.“

Radoŝ tre ekmiris pri tio kaj tre kompatis la belegan Liběna. Li jam estis unu jaron ĉe sia majstro, kiu zorgis pri li kiel pri propraj okuloj kaj jam kun sia edzino interkonsiliĝis, ke se Radoŝ restos ĉiam tiel bonkondata knabo, ili akceptos lin kiel propran filon, ne havante aliajn infanojn.

Lun tagon venis reĝa kortegano kaj mendis ĉe la majstro por la reĝidino juvelojn. Ili devis esti tiel belegaj, kiel ĝis nun neniu vidis, kaj el la plej multekostaj gemoj. La majstro tion promesis, sed post kiam la kuĉero foriris, li gratis sin malantaŭ la oreloj kaj ne sciis, kiel tion aranĝi kaj al kiu ordoni la laboron.

„Kio okazis al vi, majstro, ke vi estas tiom trista?“ demandis Radoŝ.

La majstro konfidence diris al li ĉion.

„Ne maluju, majstro, tiun laboron transprenos mi kaj la reĝo certe estos kontenta pri mi.“

„Kaj ĉu vi opinias, Radoŝ, ke vi kapablos fari la laboron, kiun eĉ mi mem ne kuraĝas fari? Ĉu mi povas doni al vi tiom da oro kaj multekostaj juveloj por fuŝi ilin?“

„Donu al mi do ion fari prove, kaj se tio plaĉos al vi, poste mi faros ankaŭ la aliajn.“

La majstro estis kontenta, li donis oron kaj gemon, kaj Radoŝ tuj eklaboris. Sed kiel miris la maljuna oraĵisto, kiam Radoŝ alportis al li pretan ringon. Al tiu egaligis neniu alia en la tuta butikoj. Plezure la majstro donis oron kaj diamantojn laŭ la bezono, por ke li faru ankaŭ la ceterajn objektojn al la juveloj apartenantajn. Radoŝ stress ĉion kiel eble plej bone plenumi, kaj kiam li estis preta, li faris ankaŭ argentan juvelujon kaj ĉion en ĝin kunmetinte, li alportis ĝin al la majstro.

Post kiam la majstro rigardis la juvelojn, li ĉirkaŭbrakis Radoŝ-on kaj diris: „Knabo, ekde hodiaŭ la majstro estas vi, mi ne plu povas lernigi vin, ĉar vi longe devancis min.“

Sed ĝi estis tia laboraĵo, kiun apenaŭ iu scipovis. Oni ne sciis, kion pli frue admiri, ĉu la reĝan diademmon, aŭ la subtilan kolieron, aŭ la sublimajn orelingojn, braceletojn kaj aliajn etaĵojn. Tie estis fadenetoj kvazaŭ de araneoj ŝpinitaj kaj folioj kaj floretoj kvazaŭ el la tero kreskintaj.

„Knabo, kiel mi rekompencu vin por tio?“ demandis la majstro, tuta feliĉa, sian metilaboriston.

„Neniel, nur permesu al mi, ke mi mem rajtu tion al la reĝo forporti.“

Tion la majstro al li volonte faris kaj Radoŝ iris en la reĝan kastelon. Kiam li anoncis, ke li portas al la reĝo la menditajn juvelojn, li tuj estis antaŭ la rezón allasita. Profunde li riverencis kaj al la reĝo la argentan ufon donis. Apenaŭ la reĝo kovrilon malfermis, sereniĝis lia vizaĝo kaj kun rimarkebla plaĉo li rigardis la juvelojn.

„Ĉu vi ne povus diri al mi, junulo, kiu tion ĉi faris?“ demandis la reĝo afable.

„Mi mem, plej moŝta reĝo!“ respondis Radoŝ.

„Aj, junulo, do vi estas tiel lerta artisto, kiun mi ĝis nun ne konis; ĉu mi povas al vi ian gracon fari, do postulu,“ proponis sin la reĝo al Radoŝ, kiu pro ĝojo preskaŭ ploris.

„Plej moŝta reĝo! Mi aŭdis, ke ĉiu povas veni al reĝidino, kiu volas provi redoni al ŝi la parolkapablon. Tion ankaŭ mi volus provi kaj tial mi petus vian reĝan molton, ke mi iri al ŝi rajtu.“ Tiel Radoŝ petis la reĝon, kun timo atendente la respondon.

„Certe, junulo, ke vi rajtas al ŝi iri kaj resanigi ŝin provi, sed mi bedaŭrus, se vi ne sukcesus; vi certe scias, kio vin poste atendas

„Mi scias, plej moŝta reĝo, kaj mi volonte al la morto submetiĝus, se mi tion ne kapablos.“ La reĝo venigis sian korteganon kaj ordonis, ke li gvidu Radoŝ-on al la reĝino en ŝian ĉambron kaj solan lin tie lasu; sed la kortegano komprenis la sekretan signon, ke li aŭskultu, kio okazos. La kortegano gvidis lin tra multaj ĉambroj ĝis salono, kie ne estis alie ol en paradizo; da floroj, arboj, tapetoj, oro, arĝento, tapiŝoj, ĉio multe. Kaj tio ĉio estis surverŝita de malhela sunlumo, kiu tra kolorigitaj fenestroj buntajn ombrojn sur blankan marmoran plankon metis. En la fronto de la salonego pendis de plafond malsupren pezaj kurtenoj, kiujn la kortegano leĝerete malfermis, kaj al Radoŝ li permane signis, ke li venu.

Ĝi estis malgranda ĉambreto, lukse, sed tiel komferte kaj gracie aranĝita; ke al oni estis iel agrable, kiam oni en ĝin enpaŝis. Sed la plej bela estis la reĝidino Liběna. Ŝi sidis ĉe fenestro kaj per oro brodis.

Eĉ la vejneto en la ĉarma vizaĝo ne moviĝis, kiam Radoŝ eniris, eĉ la pupilo por momento ne turiniĝis al li; ŝi ŝajnis esti sen vivo kiel la bildo, kiu e nora kadro sur muro pendis kaj ŝin kiel etan infanon prezentis. Per klara okulo ŝin rigardante, Radoŝ klinis sin antaŭ la reĝidino kaj starigis sin antaŭ ŝian bildon dirante: „Decidu vi, bildo bela, la kruelan batalon, kiu en la kastelo estas; lignoskulptisto faris pupon, tajloro kudris robon por ŝi, sed paroligistino donis al ŝi parolkapablon. Al kiu nun la pupo apartenas?“

„Al kiu ŝi apartenus, ol la la paroligisto, kiu donis al ŝi la parolon?“ ekparolis la reĝidino kaj silente kudris plu.

Radoŝ eliris riverencante el la ĉambro, sed la kortegano envieme sciigis la reĝon, ke la reĝidino eĉ per unu vorto ne respondis, kaj Radoŝ devis en la kastelo resti, kie li aliel bone fartis. La majstro ne sciis, kion opinii, kiam servisto alportis al li monon por la juveloj kaj transdonis sciigon, ke la metilaboristo revenos nur post la tria tago.

La sekvan tagon Radoŝ estis denove gvidita en la ĉambron de la reĝidino kaj kiel en la antaŭa tago li starigis sin antaŭ la bildon kaj demandis: „Decidu vi, bildo bela, la kruelan batalon, kiu en la kastelo estas. Skulptisto faris pupon, tajloro kudris por ŝi robon, sed paroligisto donis al ŝi parolkapablon. Nun volas havi ŝin ĉiu, al kiu ŝi apartenas?“

„Hieraŭ mi diris al vi, ke ŝi apartenas al la paroligisto,“ respondis ree la reĝidino.

La kortegano kiu aŭskultis, ne deziris al Radoŝ, ke i povus esti reĝo, kaj denove diris al la reĝo, ke la reĝidino ne parolis. Denove li estis en la kastelo retenita. Sed la trian tagon iris aŭskulti la reĝo mem. Radoŝ eniris en la ĉambron kaj denove li demandis la bildon: „Decidu vi, bildo bela, la kruela batalon, kiu pro pupo en tiu ĉi kastelo estas. Skulptisto ŝin faris, tajloro robon kudris por ŝi, sed paroligisto donis al ŝi parolkapablon; al kiu ŝi nun apartenas?“

„Jam dufoje mi diris al vi, ke al la paroligisto, kial vi ne kontentiĝas pri tio?“ diris Liběna kaj leviĝis de la tableto. Jen ensaltis la reĝo en la ĉambron kaj plorante kisis la filinon. Post tio li prenis la manon de Radoŝ kaj diris: „Junulo, vi faris min feliĉa patro kaj ĉiun ĝojon vi redonis al mi, fariĝu do mia filo kaj reĝo, ĉar mi agnoskas, ke vi estas pli saĝa ol aliaj.“

„Mia plej gracoplena sinjoro,“ respondis Radoŝ, „kiel mi povus esti reĝo, mi ja estas de malalta deveno, mi ne scias, kiel kondukti ĉe la kortego, kaj la belega reĝidino min por sia edzo apenaŭ volos havi?“

„Vi min per via saĝo el la sorĉkatenoj liberigis kaj mi nenium alian por edzo volas, nur vin,“ diris Liběna kaj proponis al Radoŝ la manon, kiun li arde kisis.

Tuj tra la urbo disfamiĝis, ke la reĝidino estas resanigita kaj ŝia liberiginto estas malnobela oraĵista metilaboristo. Tiam rapidis la maljuna majstro en la kastelon por konvinkiĝi, ĉu estas tiel, kaj kiam Radoŝ lin kun ĝojo al la reĝo kiel sian bonan majstron prezentis, la maljunulo dankis al Dio, ke tian metilernanton li sendis al li.

Post ia tempo estis nuptofesto kaj la reĝa fianĉino brilis en la juveloj, kiujn por ŝi la fianĉo proprasme faris. Radoŝ regis saĝe, kie antaŭ li neniu reĝo, kaj la popolo preĝis por li ellitiĝante – enlitaĝante. Li havis kelkajn filojn kaj ĉiu devis junaĝe ion ellerni kaj neniu ricevis titolon senmerite. Ĉu ankaŭ la Saĝo kaj la Prudento salutis ilin, tion oni ne scias.

(Tradukis Jiří Patera)

Ora medalo honore al membriĝo de Ĉeĥio al EU

En majo la Ĉeĥa monerfarejo en Jablonec n. N. emisiis kvindek da memormedaloj okaze de la unua datreveno de la membriĝo de Ĉeĥa respubliko al EU. Ĉiu medalo estis farita el 1 kg da pura oro, ĝi havis diametron de 8,5 cm kaj dikecon de 11 mm. Unu medalo kostis duonmilionon da ĉeĥaj kronoj kaj ĉiuj medaloj estis tuj disvenditaj. La arta prilaboro de la medalo estas verko de nia samideano, akademia skulptisto prof. Jiří Hrcuba. La aversa flanko de la medalo prezentas la stiligitan vizaĝon de diino Eŭropa kun tiliaj branĉetoj, kiuj estas la ĉeĥa nacia simbolo, sur la reverso estas la majuskloj EU kaj 25 steloj, kio estas la nombro de nunaj membroj de EU.

Zdenka Bergrová

Infanoj de la respubliko

(Daŭrigo)

Panjo travivis jam dum la unua mondmilito starvicojn por pano, en kiuj virinoj svenis pro malsato kaj senfortiĝo. Dum la ŝtatrenverso panjo kantis tutan konton kun Karel Hašler sub florkronita tilio en Venceslaoa placo. Unuafoje ŝi venis hejmen nur antaŭmatene kaj estis riproĉregalita de sia panjo, sed ne tro, ĉiuj sciis, kion oni festas. Hejme la avino estis sola kaj nur pro tio, ke la diboĉuloj, kiuj ne havis ŝlosilojn, ne restu sur la strato.

Panjo ne havis elstaran voĉon, sed ŝi ŝatis kanti. Antaŭ la invento kaj ankoraŭ kelkan tempon antaŭ la ĝenerala disvastiĝo de la radio homoj pli multe kantis, nuntempe kantado el loĝejoj ne aŭdiĝas. Ŝi kantis popolajn kaj patriotajn kanzonojn, inter ili ankaŭ „Lumu al mi suno ora, por el patruj ĉi lasta paŝo“ pri la adiaŭo fare de Johano Amoso Komenio el Ĉeĥlando, kiun li devis forlasi pro sia bohemifrata kredo.

„Panjo, kio estas filmi?“ mi demandis foje, por konvinkiĝi, ke filmi estas la samo kiel rememori.

„Kion vi pensas per tio?“ kontraŭis panjo.

„Nu ja, ĉar mi devas adiaŭi, vin ja filmi estos ĉiam!“

Panjo ekridis kaj klarigis:

„Via fil’ - mi estos ĉiam...“

La ĉeĥa lingvo iam havas ĉe muziko apartan intonacion.

Panjo naskiĝis en la jaro 1901. La avo estis stukisto, tiam tio estis lukra profesio, sed bedaŭrinde li troĝuis gastejojn. Ĉe Přemysl, Ĉe Neklan... Kiam li havis bonan humoron, li diradis al la infanoj, kiuj serĉis lin en gastejoj:

„Mi scias, se mi ne estus trinkanta, vi povus surhavi silkon kaj veluron.“

Certe... La stukistoj estis iom kiel skulptistoj. Ili ornamis ankaŭ en novaj burĝaj domoj, ne nur nobelaj placoj, la altajn plafonojn aŭ eĉ vandojn per filigranaj reliefoj el gipso, per ŝtukaĵoj. Ili havis por tio formojn, sed multo dependis de la artista kapablo de la stukisto.

Gastejoj estis malbeno de la malnova Vyšehrad. La avo ĉesis viziti ilin nur dum senĉesa malsano en la maljunaĝo. Kiam mi estis eble dekkvar-, dekkvin-jara, mi vizitadis lin en stukista laborejo sub Bělka, kie li laboris, kaj mi provis skulpti.

La malnova Vyšehrad... kaj la akvolaborista Podskalí – Subrokejo... kie, laŭ mia panjo, infanoj naskiĝadis sur ŝovelilon de tombfosisto...

Vivis tie familioj de francaj elmigrintoj post la Granda franca revolucio, ekzemple la familio Burget, sed ili vivis tie jam tiom longe, ke Subrokejo estis jam longe ilia hejmo. La subrokanoj grandparte flosigis lignon sur Vultavo de Ŝumavo ĝis Prago kaj pluen, vintre ili fosis glacieron el Vultavo kaj disveturigis ĝin en buĉejojn kaj en gastejojn, ĉar glaciŝrankojn ankoraŭ neniu fabrikis, iuj fiŝkaptis, sed vivrimedoj estis malpli multaj ol homoj, kiuj ofte havis mizeron. En unu familio de Vyšehrad estis infanoj mortantaj deok-jaraj, mortigis ilin gorĝoftizo. Por enterigo de unu iris plua infano jam kun bandaĝita kolo, rakontis panjo. La avino helpis, kie ŝi povis, kion la avo ne fortrinkis, tion ŝi disdonis. Ĝi estis vana am-klopodo.

La rememorojn pri la tiamaj flosistoj, glaciistoj, ŝipistoj ĉiuspecaj konservas la ĉarme kostumata societo Vultavanoj. Lime de la 19-a kaj 20-a jarcentoj Vultavo estis reguligita. Ĝis tiam ĉiujare ĝi inundis Subrokejon. La komunikigon inter Vyšehrad kaj Podolí prizorgis primisto, nur dum la reguligo enpenetris en la sanktan rokon de Vyšehrad tunelo. Nuntempe ĝi devus esti multe pli larĝa, ĝi ne sufiĉas por la trafiko. Ankaŭ al Smíchov trafikis pramoj.

En la tempo, kiun mi memoras, ni loĝis en la supra parto de la Vratislavova-strato. Mia naskiĝdomo estas verko de la konstruisto Hodek. Ĝi estas anguldomo, malsupre sub ĝi en Neklanova-strato estas domo kubisma, elstara konstru-memorindaĵo.